

prima instanță: I. Goncearuc
instanța de apel: N. Chircu, A. Toderaș, A. Albu

dosarul nr. 2ra-22/16

DECIZIE

20 ianuarie 2016

mun. Chișinău

Colegiul civil comercial și de contencios administrativ lărgit
al Curții Supreme de Justiție

în componență:

Președintele ședinței, judecătorul – Valeriu Doagă

Judecătorii – Ala Cobăneanu, Iuliana Oprea

Galina Stratulat, Dumitru Mardari

examinând recursul declarat de reprezentantul Olgăi Ciubotaru, avocatul Guțu Serghei,

în pricina civilă la cererea de chemare în judecată depusă de Ciubotaru Olga și reprezentantul acesteia, avocatul Guțu Serghei împotriva CA „Idea Asigurări” SA cu privire la încasarea despăgubirii de asigurare în urma producerii cazului asigurat,

împotriva deciziei Curții de Apel Bălți din 18 iunie 2015

c o n s t a t ă

La data de 13 noiembrie 2013 Ciubotaru Olga și reprezentantul acesteia, avocatul Guțu Serghei au depus cerere de chemare în judecată împotriva CA „Idea Asigurări” SA cu privire la încasarea despăgubirii de asigurare în urma producerii cazului asigurat.

În motivarea acțiunii au menționat, că Ciubotaru Olga este fiica lui Harabeșlîc Alexandru, care a decedat în urma unui accident rutier pe teritoriul Ucrainei.

Menționează, că deoarece pînă la data survenirii decesului, defunctul a încheiat cu pîrîtul CA „Idea Asigurări” SA contractul de asigurare facultativă de viață nr. 021097

din 15 iulie 2011, intrat în vigoare la 22 iulie 2011, s-a adresat pîrîtului cu cerere privind compensarea sumei prejudiciului suportat, ultimul însă i-a achitat suma de 300 euro, pentru transportarea cadavrului, iar în rest i-a respins cerințele.

Consideră, că pîrîtul neîntemeiat i-a respins cerințele și nu și-a executat obligațiile față de asigurat.

Solicită încasarea de la CA „Idea Asigurări” SA a despăgubirii de asigurare în mărime de 300 euro, echivalentul în lei moldovenești constituind suma de 5087,75 lei și 8180 hrivne, echivalentul în lei moldovenești constituind suma de 12880,23 lei, dobînzii de întîrziere și penalității pentru o perioadă de 176 zile, constituind suma totală de 21861,96 lei, repararea prejudiciului moral cauzat în legătură cu neexecutarea conformă a obligațiilor contractuale de către prestatorul de servicii asigurate în mărime de 10000 lei și încasarea cheltuielilor de judecată.

Prin hotărîrea judecătorei Florești din 03 martie 2015 s-a admis parțial acțiunea, s-a încasat de la pîrîtul CA „Idea Asigurări” SA în beneficiul Olgăi Ciubotaru despăgubirea de asigurare, conform contractului de asigurare medicală a persoanelor care pleacă peste hotare seria A nr. 021097 din 22 iulie 2011, urmare a producerii cazului asigurat la 26 decembrie 2011 în mărime de 5479,40 hrivne, constituite din procurarea sicriului la prețul de 3590 hrivne și îmbălsămarea cadavrului la prețul de 1889,40 hrivne, dobînda de întîrziere pentru 715 zile în mărime de 3139 hrivne, penalitatea de întîrziere pentru perioada de 180 zile în mărime de 986,292 hrivne, iar în total suma de 9604,692 hrivne sau echivalentul în lei moldovenești la momentul executării hotărîrii judecătorești. S-a încasat de la pîrîtul CA „Idea Asigurări” SA în beneficiul Olgăi Ciubotaru prejudiciul moral în mărime de 10000 lei și cheltuielile de judecată pentru asistența juridică acordată de avocatul Guțu Serghei în mărime de 1000 lei. S-a încasat de la pîrîtul CA „Idea Asigurări” SA în bugetul de stat taxa de stat în mărime de 446,38 lei. În rest pretențiile reclamantei s-au respins ca neîntemeiate.

Prin decizia Curții de Apel Bălți din 18 iunie 2015 s-a admis apelul declarat de CA „Idea Asigurări” SA prin intermediul avocatului Rusanovschi Radu, s-a casat integral hotărîrea primei instanțe și s-a pronunțat o nouă hotărîre prin care s-a respins cererea de chemare în judecată formulată de Ciubotaru Olga către CA „Idea Asigurări” SA privind încasarea despăgubirii de asigurare ca neîntemeiată.

La data de 15 septembrie 2015 reprezentantul Olgăi Ciubotaru, avocatul Guțu Serghei a declarat recurs împotriva deciziei Curții de Apel Bălți din 18 iunie 2015, solicitînd scutirea de la plata taxei de stat, admiterea recursului, casarea deciziei instanței de apel cu menținerea hotărîrii primei instanțe.

În motivarea recursului a invocat că, în partea motivată a deciziei instanței de apel se face referire la hotărîrea Judecătorei Drochia din 23.01.2015, însă în dispozitiv instanța de apel indică - hotărîrea Judecătorei Florești din 03.03.2015.

Consideră că, instanța de apel a apreciat arbitrar probele anexate la materialele pricinii precum și a interpretat eronat legea.

Studiind materialele dosarului, Colegiul civil comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră că, recursul declarat de reprezentantul Olgăi Ciubotaru, avocatul Guțu Serghei urmează a fi admis, casată decizia instanței de apel cu restituirea pricinii spre rejudecare în Curtea de Apel Bălți, în alt complet de judecată din următoarele motive.

În conformitate cu art. 445 alin (1) lit. c) din Codul de procedură civilă, instanța, după ce judecă recursul, este în drept să admită recursul, să caseze integral decizia instanței de apel și să trimită pricina spre rejudecare în instanța de apel în toate cazurile în care eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs.

Verificând legalitatea deciziei Curții de Apel Bălți din 18 iunie 2015, Colegiul constată că partea motivată a acesteia contravine dispozitivului adoptat, iar instanța de apel la emiterea deciziei contestate a încălcat normele de drept procedural și material.

Potrivit art. 239 din Codul de procedură civilă, hotărîrea judecătorească trebuie să fie legală și întemeiată. Instanța își întemeiază hotărîrea numai pe circumstanțele constatate nemijlocit de instanță și pe probele cercetate în ședință de judecată.

Conform art. 241 alin. (2), (5) și (6) din Codul de procedură civilă, hotărîrea judecătorească constă din partea introductivă și partea dispozitivă. În cazurile prevăzute la art. 236 alin. (5), hotărîrea judecătorească constă din partea introductivă, partea descriptivă, motivare și dispozitiv. Fiecare parte a hotărîrii se evidențiază separat în textul acesteia. În motivare se indică: circumstanțele pricinii, constatate de instanță, probele pe care se întemeiază concluziile ei privitoare la aceste circumstanțe, argumentele invocate de instanță la respingerea unor probe, legile de care s-a călăuzit instanța. Dispozitivul cuprinde concluzia instanței judecătorești privind admiterea sau respingerea integrală sau parțială a acțiunii, repartizarea cheltuielilor de judecată, calea și termenul de atac al hotărîrii.

Potrivit recomandărilor avizului nr. 11 din 2008 al Consiliului Consultativ al Judecătorilor Europeni (CCJE) în atenția Comitetului de Miniștri al Consiliului Europei privind calitatea hotărîrilor judecătorești, o motivație și o analiză clară sunt cerințele fundamentale ale hotărîrilor judecătorești și un aspect important al dreptului la un proces echitabil. Pentru a răspunde cerințelor procesului echitabil, motivarea ar trebui să evidențieze, că judecătorul a examinat cu adevărat chestiunile esențiale ce i-au fost prezentate.

Colegiul menționează că, art. 6 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului garantează dreptul justițiabilului la o hotărîre motivată sub aspectul instituirii obligației instanțelor de judecată de a-și argumenta hotărîrile adoptate din perspectiva unei analize ample a circumstanțelor pricinii. Îndatorirea de a motiva coerent și unitar hotărîrea sub aspectul tuturor cererilor, fără a exista contradicții între motivare și dispozitiv, constituie o garanție pentru justițiabili, în fața eventualului arbitrar judiciar, fiind singurul mijloc prin care se dă posibilitatea de a putea exercita un eficient control judiciar.

Instanța de recurs consemnează că, Codul de procedură civilă consacră principiul general după care orice hotărîre judecătorească trebuie să fie motivată și să reprezinte premisa pentru soluția din dispozitiv. Aceasta dispoziție este edictată atât în interesul unei bune administrări a justiției și încrederii ce trebuie să inspire justițiabililor cât și pentru a se da instanțelor superioare posibilitatea de a controla judecata primelor instanțe. Pentru satisfacerea acestui principiu, judecătorii fondului sunt datori să arate motivele de fapt și de drept care au format convingerea lor, să enunțe cele constatate și dovezile care au determinat-o.

La caz, Colegiul notează că, instanțele inferioare nu au supus verificării minuțioase copia contractului de asigurare a cheltuielilor medicale pentru persoanele care pleacă peste hotare seria A nr. 021097 din 22 iulie 2011 (f.d. 36) prin prisma art. 13 alin. (2) din Legea

nr. 407 din 21.12.2006 cu privire la asigurări or, instanța de recurs este în imposibilitate să dea o apreciere contractului nominalizat în condițiile în care acesta nu este semnat de contractanți, nu prevede modalitatea de modificare, reziliere și încetare a contractului, drepturile și obligațiile părților precum și răspunderea acestora. La fel, instanța de recurs nu poate stabili dacă polița de asigurare seria nr. 021097 din 22.07.2011 (f.d. 35) este parte integrantă a contractului de asigurare menționat avînd în vedere faptul că în contract nu este identificată persoana asigurată, dar se face mențiune că aceasta corespunde datelor indicate în polița de asigurare, care la fel nu conține toate elementele obligatorii prevăzute de art. 1309 din Codul civil.

În aceeași ordine de idei, instanța de apel a determinat categoria cazului asigurat fără a-și motiva poziția cu argumente concludente bazate pe clauzele contractului de asigurare și probatoriul anexat la materialele pricinii care atît la categoria I și II prevede cazuri asigurate similare – decesul asiguratului în urma accidentului. Or, concluzia instanței de apel urmează să se fundamenteze pe mijloace de probă consistente care să nu suscite dubii vis-a-vis de veridicitatea lor, iar susținerea unei poziții trebuie să fie justificată faptic și legal, în caz contrar s-ar atesta lipsa motivării hotărîrii judecătorești. Prin urmare, instanța de apel a omis să motiveze care este rațiunea și suportul probant care a determinat-o să considere că între CA „Ideea Asigurări” SA și Harabeșlîc Alexandru a fost încheiat anume contractul de asigurare a cheltuielilor medicale de categoria II și nu de categoria I.

La acest aspect, instanța de recurs relevă că, la ședința de judecată din 24.12.2014 soluționîndu-se chestiunea cu privire la prezentarea dosarului de daune solicitat de reclamantă, prima instanță prin încheiere protocolară a considerat posibilă la acea etapă examinarea cauzei în lipsa dosarului de daună (f.d. 119). Totodată, pe parcursul ședinței de judecată fiind disputate circumstanțele legate de despăgubirea de asigurare, tipul poliței de asigurare și alte date importante elucidării circumstanțelor cauzei, instanța de judecată prin încheiere protocolară a solicitat în continuare prezentarea dosarului de daune în original, demers care a rămas fără examinare și soluționare corespunzătoare. Accentuarea de către instanța de recurs a faptului dat vine să confirme examinarea superficială a materialelor pricinii în baza unui contract de asigurare și a unei polițe de asigurare a cărei autenticitate nu poate fi prezumată deoarece nu a fost verificată nemijlocit de instanțele de fond în spiritul principiului consacrat la art. 25 din Codul de procedură civilă prin contrapunerea cu originalele materialelor dosarului de daune, prin urmare la rejudecare instanța de apel urmează să elucideze faptele date.

Analizînd conținutul deciziei Curții de Apel Bălți din 18 iunie 2015, instanța de recurs constată că în partea motivată a deciziei se face referire la casarea hotărîrii Judecătoriei Drochia din 23 ianuarie 2015 (care nu se regăsește la materialele dosarului), iar în dispozitiv se pronunță soluția de casare a hotărîrii Judecătoriei Florești din 03 martie 2015. Circumstanțele menționate denotă caracterul contradictoriu al deciziei recurate avînd în vedere faptul că dispozitivul trebuie să constituie reflecția părții motivate a hotărîrii judecătorești, neconcordanțele dintre acestea reprezentînd o încălcare a art. 6 CEDO sub aspectul dreptului părții la proces la o hotărîre motivată și coerentă.

Dat fiind faptul că, instanța de apel a interpretat eronat normele de drept material și procedural la soluționarea pricinii precum și a emis o decizie a cărei motivare contravine dispozitivului acesteia, iar lichidarea acestor lacune în cadrul procedurii de examinare în

recurs nu este posibilă, cauza urmează a fi rejudecată de Curtea de Apel Bălți de un alt complet de judecată.

La rejudecarea pricinii, instanța de apel urmează să țină cont de cele menționate și reexaminând pricina să emită o hotărâre legală și întemeiată cu respectarea drepturilor procedurale ale părților.

În conformitate cu art. 445 alin.(1) lit. c) din Codul de procedură civilă, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție

d e c i d e

Se admite recursul declarat de reprezentantul Olgăi Ciubotaru, avocatul Guțu Serghei,

Se casează decizia Curții de Apel Bălți din 18 iunie 2015 în pricina civilă la cererea de chemare în judecată depusă de Ciubotaru Olga și reprezentantul acesteia, avocatul Guțu Serghei împotriva CA „Ideea Asigurări” SA cu privire la încasarea despăgubirii de asigurare în urma producerii cazului asigurat, cu restituirea pricinii spre rejudecare la Curtea de Apel Bălți, de un alt complet de judecată.

Decizia nu se supune nici unei căi de atac.

Președintele ședinței,
Judecătorul

Valeriu Doagă

Judecătorii

Ala Cobăneanu

Iuliana Oprea

Galina Stratulat

Dumitru Mardari